

دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته جمعیت‌شناسی

**بررسی عوامل مرتبط با رفتار باروری زنان مهاجر و غیرمهاجر:
مطالعه موردی زنان شهر شیراز**

توسط :

مرجان رخشان

استاد راهنما :

دکتر عبدالعلی لهسایی زاده

آبان ماه ۱۳۸۸

سَمَاءُ الْعَالَمِينَ

به نام خدا

اظہار نامہ

اینجانب مرجان رخشان رشته جمعیت و توسعه دانشکده تحصیلات تکمیلی اظہار می کنم که این پایان نامہ حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهاییکه از منابع دیگران استفاده کرده ام نشانی دقیق و مشخصات کامل آن را نوشته ام . همچنین اظہار می کنم که تحقیق و موضوع پایان نامہ ام تکراری نیست و تعہد می نمایم کہ بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آنرا منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم . کلیه حقوق این اثر مطابق با آیین نامہ مالکیت فکری و معنوی متعلق بہ دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی : مرجان رخشان

تاریخ و امضاء

**بررسی عوامل مرتبط با رفتار باروری زنان مهاجر و غیرمهاجر :
مطالعه موردی زنان شهر شیراز**

به وسیله :

مرجان رخشان

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی
از فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته :

جمعیت‌شناسی

از دانشگاه شیراز

ارزیابی شده توسط : کمیته پایان نامه با درجه :

دکتر عبدالعلی لهسایی‌زاده، استاد بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی
(رئیس کمیته)

دکتر محمدکریم منصوریان، دانشیار بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی

دکتر حبیب احمدی، دانشیار بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی

آبان ماه ۱۳۸۸

تقدیم :

تقدیم به پدر و مادرم ،
آنانیکه تلاش و اراده را برای من ترسیم کرده
و نگاهم را به عظمت پروردگار دوختند ،
که از مشکلات نهراسیده و در پیچ و خم زندگی ،
حرکت ، این اساس خلقت را از یاد نبرده
و بفهمم که وجودشان بزرگترین نعمت و موهبت خداوند
در زندگی من می باشد.

سپاسگزارم تا همیشه ...

سپاسگزاری

خداوند را برای نعمت‌های پی در پی و بخشش‌های بزرگش ستایش می‌کنم و سپاس می‌گویم. سپاس که مرا در محضر اساتید و دانایانی قرار داد که انگیزه‌ای بزرگ برای علم‌اندوزی هستند. استاد راهنما جناب آقای دکتر عبدالعلی لهسایی‌زاده که با سعه‌صدر و بردباری مرا راهنمایی کرده‌اند و افق‌های دید مرا بیکرانگی دادند و اساتید مشاور جناب آقای دکتر محمدکریم منصوریان و جناب آقای دکتر حبیب احمدی که با دقت نظر علمی و نگاه هوشمندانه، مجدانه مرا یاری کرده‌اند جناب آقای دکتر مهدوی نماینده تحصیلات تکمیلی از این که قبول زحمت فرموده‌اید بسیار سپاسگزارم.

بی‌نهایت سپاسگزارم و برای همه این اندیشمندان آرزوی سلامتی و بهروزی دارم. در پایان از سایر دوستان و عزیزانی که اینجانب را در نگارش این پایان‌نامه یاری داده‌اند قدردانی می‌کنم

مرجان رخشان

آبان ۱۳۸۸

چکیده

بررسی عوامل مرتبط با رفتار باروری زنان مهاجر و غیرمهاجر:

مطالعه موردی زنان شهر شیراز

به وسیله‌ی:

مرجان رخشان

این پژوهش با عنوان بررسی عوامل مرتبط با رفتارهای باروری زنان مهاجر و غیر مهاجر شهر شیراز با رویکرد کمی و روش پیمایش انجام گرفته است برای این منظور ۴۰۰ نفر از زنان همسر دار ۱۵ تا ۴۹ ساله شهر شیراز (۲۰۰ نفر مهاجر و ۲۰۰ نفر غیر مهاجر) انتخاب شده‌اند که با استفاده از شیوه نمونه گیری چند مرحله‌ای پرسشنامه ها در میان آنها توزیع شد چها چوب نظری مورد استفاده در این تحقیق نظریه های اجتماعی، فرهنگی اقتصادی و جمعیت شناسی میباشد.

یافته های حاصل از تحقیق در متغیر داده ها (تحلیل واریانس آزمون تی و رگرسیون تک متغیره) در نرم افزار SPSS نشان میدهد از ۲۰ فرضیه مورد بررسی در مورد کل زنان مورد مطالعه ۱۴ فرضیه تایید و ۶ فرضیه رد شده. بنا بر این بین سن زن، سن اولین ازدواج، ترجیح جنسی، وضعیت اقامت (مهاجر و غیر مهاجر) سن همسر، از دست دادن فرزند، تحصیلات زن، تحصیلات همسر ریا، محل تولد همسر، شغل همسر، تربیت، مذهب روش پیش گیری و نوع وسیله پیشگیری با رفتار باروری در نمونه آماری رابطه معناداری وجود دارد متغیرهای شناخت وسایل یشگیری، شغل زن، درآمد زن و شوهر محل تولد زن و برخورداری از امکانات رفاهی ارتباط معناداری با رفتار باربری از خود نشان نداده‌اند همچنین نتایج حاصل نشان میدهد که الگوی رفتار باروری زنان مهاجر و غیر مهاجر شهر شیراز تفاوت چندانی با هم ندارند. نتایج حاصل از تحلیل چند متغیر داده‌ها که با استفاده از رگرسیون گام به گام چند گانه انجام گرفته است نشان میدهد که ۴ تغییر سن زن، سن اولین ازدواج نوع مذهب و تحصیل زن دارد معادله رگرسیون شده اند که در مجموع توانسته اند حدود ۵۰٪ از واریانس متغیر وابسته بین رفتار باروری را در کل نمونه آماری تبیین کنند.

واژگان کلیدی: مهاجر - غیرمهاجر - باروری - بهداشت باروری - شیراز

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول : کلیات
۲	۱-۱- مقدمه
۲	۱-۲- بیان مسئله
۴	۱-۳- اهمیت موضوع
۵	۱-۴- اهداف تحقیق
۶	۱-۵- سؤالات تحقیق
۷	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۸	۲-۱- مقدمه :
۸	۲-۲- تحقیقات داخلی
۱۰	۲-۳- تحقیقات خارجی
۱۴	۲-۴- ارزیابی تحقیقات داخلی
۱۴	۱-۲-۴- نکات قوت
۱۵	۲-۲-۴- نکات ضعف
۱۷	۲-۵- ارزیابی تحقیقات خارجی
۱۷	۱-۲-۵- نکات قوت
۱۹	۲-۲-۵- نکات ضعف
۲۰	۲-۶- نقد مطالعات پیشین
۲۱	فصل سوم: چارچوب نظری تحقیق
۲۲	۱-۳- مقدمه
۲۲	۲-۳- مروری بر نظریه های مهاجرت

۳-۳-۳	مروری بر نظریه‌های باروری	۲۳
۱-۳-۳	نظریه‌های جمعیت‌شناختی	۲۳
۲-۳-۳	نظریه‌های اقتصادی	۲۴
۳-۳-۳	نظریه‌های اجتماعی - فرهنگی	۲۶
۴-۳-۳	نظریه‌های روانشناختی و ذهنی	۲۸
۵-۳-۳	نظریات مرتبط با مهاجرت و باروری	۲۹
۴-۳	چارچوب نظری منتخب	۳۰
۵-۳	مدل تجربی تحقیق	۳۱
۶-۳	فرضیه‌های تحقیق	۳۳

فصل چهارم: روش‌شناسی تحقیق

۴-۱	روش	۳۵
۴-۲	تکنیک گردآوری داده‌ها	۳۵
۴-۳	ابزار جمع‌آوری اطلاعات	۳۵
۴-۴	جامعه آماری	۳۶
۴-۵	حجم نمونه	۳۶
۴-۶	شیوه نمونه‌گیری	۳۷
۴-۷	اعتبار	۳۸
۴-۸	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها	۳۸
۴-۹	تعریف مفاهیم و متغیرهای پژوهشی	۳۸
۴-۹-۱	متغیر وابسته	۳۸
۴-۹-۲	متغیرهای مستقل	۳۹

فصل پنجم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۵-۱	مقدمه	۴۲
۵-۱-۱	تجزیه و تحلیل توصیفی	۴۲
۵-۱-۱-۱	خصوصیات فردی زنان پاسخگو	۴۳
۵-۱-۱-۲	خصوصیات فردی همسران زنان پاسخگو	۴۶
۵-۲	خصوصیات جمعیت‌شناختی	۵۲
۵-۳	آمار استنباطی	۶۳

۶۳	۵-۴- بررسی فرضیه ها
۸۴	۵-۵- رگرسیون چند متغیره
۸۹	فصل ششم: نتیجه گیری
۹۰	۶-۱- بحث و نتیجه گیری
۹۴	۶-۲- مقایسه نتایج تحقیق با تحقیقات قبلی
۹۸	۲-۶- محدودیت های تحقیق
۹۸	۳-۶- پیشنهادات و ارائه راهکارها
۱۰۰	منابع
۱۰۰	الف- منابع فارسی
۱۰۲	ب- منابع لاتین

فهرست جداول

عنوان و شماره	صفحه
جدول شماره ۴-۱: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل سکونت و محل اقامت	۳۷
جدول شماره ۵-۱: آمارهای توصیفی سن زنان پاسخگو به تفکیک وضعیت اقامت	۴۳
جدول ۵-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نوع اقامت و محل تولد.....	۴۴
جدول ۵-۳: توزیع فراوانی شغل زنان مهاجر و غیر مهاجر.....	۴۴
جدول ۵-۴: توزیع فراوانی تحصیلات زنان مهاجر و غیر مهاجر.....	۴۵
جدول ۵-۵: توزیع فراوانی قومیت پاسخگویان.....	۴۶
جدول ۵-۶: توزیع فراوانی مذهب پاسخگویان	۴۶
جدول ۵-۷: توزیع فراوانی مالکیت واحد مسکونی پاسخگویان	۴۶
جدول ۵-۸: توزیع فراوانی نوع واحد مسکونی پاسخگویان.....	۴۷
جدول ۵-۹: توزیع فراوانی درآمد زنان پاسخگو	۴۷
جدول ۵-۱۰: آمارهای توصیفی سن همسران زنان پاسخگو به تفکیک وضعیت اقامت زنان	۴۸
جدول ۵-۱۱: توزیع فراوانی همسران پاسخگویان بر حسب نوع اقامت و محل تولد.....	۴۹
جدول ۵-۱۲: توزیع فراوانی شغل همسران زنان پاسخگو.....	۵۰
جدول ۵-۱۳: توزیع فراوانی تحصیلات همسران زنان پاسخگو	۵۰
جدول ۵-۱۴: توزیع فراوانی درآمد همسران زنان پاسخگو.....	۵۱
جدول ۵-۱۵: توزیع پاسخگویان بر حسب سن اولین ازدواج.....	۵۲
جدول ۵-۱۶: توزیع پاسخگویان بر حسب سن ازدواج همسر.....	۵۳
جدول ۵-۱۷: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب طول مدت ازدواج.....	۵۴
جدول ۵-۱۸: توزیع پاسخگویان بر حسب تعداد فرزندان زنده بدنیا آمده.....	۵۵
جدول ۵-۱۹: دسترسی به وسایل ارتباط جمعی.....	۵۵
جدول ۵-۲۰: فراوانی پاسخگویان بر حسب سابقه سقط جنین.....	۵۶
جدول ۵-۲۱: فراوانی پاسخگویان بر حسب تجربه از دست دادن بچه.....	۵۶

- جدول ۵-۲۲: فراوانی پاسخگویان بر حسب ترجیح جنسی آنان در آینده..... ۵۷
- جدول ۵-۲۳: استفاده از وسایل پیشگیری از حاملگی..... ۵۷
- جدول ۵-۲۴: استفاده از روشهای پیشگیری از حاملگی..... ۵۸
- جدول ۵-۲۵: استفاده از روشهای سنتی و مدرن پیشگیری از حاملگی..... ۵۸
- جدول ۵-۲۶: دلایل پاسخگویان برای عدم استفاده از وسایل پیشگیری از حاملگی..... ۵۹
- جدول ۵-۲۷: آمارهای توصیفی شناخت وسایل جلوگیری در بین زنان پاسخگو..... ۶۰
- جدول ۵-۲۸: میزان شناخت و استفاده از روشهای جلوگیری بر حسب منطقه زندگی..... ۶۱
- جدول ۵-۲۹: توزیع فراوانی استاندارد زندگی پاسخگویان..... ۶۲
- جدول ۵-۳۰: توزیع فراوانی زنان و همسرانشان بر حسب مدت مهاجرت..... ۶۲
- جدول ۵-۳۱: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب سن زنان..... ۶۴
- جدول ۵-۳۲: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب سن زنان..... ۶۵
- جدول ۵-۳۳: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب ترجیح جنسی..... ۶۶
- جدول ۵-۳۴: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب وضعیت اقامت افراد نمونه..... ۶۷
- جدول ۵-۳۵: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب سن همسر..... ۶۷
- جدول ۵-۳۶: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب شناخت وسایل جلوگیری..... ۶۸
- جدول ۵-۳۷: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب تجربه از دست دادن بچه..... ۶۹
- جدول ۵-۳۸: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب تحصیلات زنان..... ۷۰
- جدول ۵-۳۹: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب تحصیلات همسر..... ۷۱
- جدول ۵-۴۰: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب محل تولد همسر..... ۷۲
- جدول ۵-۴۱: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب محل تولد..... ۷۳
- جدول ۵-۴۲: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب شغل زنان..... ۷۴
- جدول ۵-۴۳: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب شغل همسر..... ۷۶
- جدول ۵-۴۴: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب درآمد زنان..... ۷۷
- جدول ۵-۴۵: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب درآمد همسر..... ۷۸
- جدول ۵-۴۶: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب مدت مهاجرت..... ۷۸
- جدول ۵-۴۷: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب قومیت زنان..... ۷۹
- جدول ۵-۴۸: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب مذهب زنان..... ۸۰
- جدول ۵-۴۹: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب نوع روش پیشگیری..... ۸۱
- جدول ۵-۵۰: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب نوع وسیله پیشگیری..... ۸۲
- جدول ۵-۵۱: آزمون تفاوت میانگین رفتار باروری بر حسب استاندارد زندگی..... ۸۴

جدول ۵-۵۲: عناصر اصلی تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش گام به گام برای پیش بینی رفتار.....	۸۶
جدول ۵-۵۳: متغیرهایی که وارد معادله نگردیدند	۸۶
جدول ۵-۵۴: معادله رگرسیون مرحله به مرحله رفتار باروری در گروه مهاجر	۸۷
جدول ۵-۵۵: متغیرهایی که وارد معادله نشدند.....	۸۷
جدول ۵-۵۶: معادله رگرسیون رفتار باروری در گروه غیر مهاجر.....	۸۸
.....	:
جدول ۶-۱: نتایج مربوط به فرضیه های مطرح شده در مورد زنان مهاجر و غیر مهاجر	۹۳

فهرست نمودار

صفحه	عنوان
۴۳	شکل شماره ۱-۵: نمودار توزیع فراوانی نسبی سن پاسخگویان.....
۴۹	شکل ۲-۵: نمودار توزیع فراوانی نسبی سن همسر.....
۵۲	شکل ۳-۵: منحنی نرمال توزیع سن اولین ازدواج پاسخگویان.....

فصل اول

کلیات

۱-۱- مقدمه

یکی از مباحث بحث برانگیز در حوزه جمعیت و توسعه، موضوع روند رشد جمعیت است. در دهه‌های اخیر، دستیابی به نرخ رشد جمعیتی متعادل و متناسب با اهداف و برنامه‌های توسعه، آرمانی اساسی برای کشورهای جهان سوم تلقی شده و سیاست‌های جمعیتی متنوعی، به منظور کنترل رشد نامتوازن جمعیت، به سود تحقق آرمان‌ها و ایده‌آل‌های کیفی در این جوامع پذیرفته شده است. این مساله، که سیاست‌های تعریف شده بر پایه کنترل جمعیت، در هر یک از کشورهای آسیایی و آفریقایی تا چه حد با موفقیت همراه بوده، و چشم‌انداز آتی این جوامع از لحاظ جمعیتی چه ویژگی‌هایی خواهد داشت، موضوعی مورد تامل است. هر چند که به نظر می‌رسد بروز تغییرات اساسی و مطلوب در روندهای جمعیتی این کشورها، بیش از آن که بر وفور امکانات، تنوع روش‌ها و گستره‌ی کاربرد تکنولوژی‌های بازدارنده یا محدود کننده باروری متکی باشد، به تحول وجهه نظرها و نگرش‌های شهروندان این جوامع بسته است.

کاربرد مطالعات جمعیتی در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و اجتماعی جوامع برای برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران یکی از اساسی‌ترین اصول توسعه به شمار می‌آید. موفقیت برنامه‌ریزی‌های ناحیه-ای بدون در نظر گرفتن ظرفیت و استعداد ناحیه مورد مطالعه، بعید به نظر می‌رسد. با توجه به اهمیت و جایگاه باروری و مهاجرت در مطالعات جمعیت‌شناختی و رابطه تنگاتنگی که این دو پدیده در مطالعات اجتماعی پیدا کرده‌اند. این مطالعه بر آن است تا ضمن بررسی باروری در بین زنان مهاجر و غیر مهاجر شهرستان شیراز به عنوان یکی از مهاجرپذیرترین شهرهای ایران، عوامل مرتبط با آن را نیز مورد کنکاش و مذاقه قرار دهد.

۱-۲- بیان مساله

اولین گام در تنظیم طرح مساله، طرح موضوع آن است. نقطه حرکت هر پیمایش جمعیتی، وجود پدیده جمعیتی است. موضوع مورد پژوهش در این مطالعه جمعیتی، بررسی عوامل مرتبط با رفتار باروری مهاجرین و غیر مهاجرین شهر شیراز می باشد؛ لذا حتی‌المقدور نشان دادن تصویر واقعی پدیده اجتماعی در حوزه جمعیت‌شناسی، از ضرورت تام و اهمیتی وافر برخوردار است.

«آگاهی یافتن از مسایل و عوامل جمعیت و رابطه آن‌ها با سایر عوامل و مسایل از نیازهای فرآینده جامعه جهانی است. جمعیت و مسایل مربوط به آن قدر گسترده است که مطالعه همگی آن‌ها از عهده یک نفر خارج است» (لهسانی زاده، ۱۳۷۹: ۷).

در هر برنامه ریزی، باتوجه به زمینه و هدف های آن تعداد خاصی از عوامل اقتصادی و اجتماعی مطرح می شود. جمعیت مهم ترین عاملی است که در کلیه برنامه ریزی های توسعه، به صورت عامل تولید کننده، مصرف کننده و یا به هر دو صورت آن نمود دارد. رشد جمعیت، عمدتاً حاصل سه عامل مهم جمعیت شناختی است که خود این عوامل تحت تاثیر مولفه های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... می باشد. این سه عامل جمعیت شناختی که از آن ها به عنوان حرکات جمعیت یاد می شود. عبارتند از: مهاجرت، مرگ و میر و باروری. در این میان باروری مهم ترین مولفه است، زیرا با پیشرفت های حاصله در تکنولوژی پزشکی، بهداشت و درمان و حمل نقل، میزان های مرگ و میر تا حد زیادی کاهش یافته است و از طرفی نقش مهاجرت، تحت تاثیر محدودیت های اعمال شده به وسیله قوانین و سیاست های کشورها، نسبت به گذشته کاهش یافته است.

باروری، مرگ و میر و مهاجرت از عناصر پویای تحلیل جمعیت هستند؛ مطالعات متمرکز بر موضوعات جمعیتی و بویژه در خصوص باروری و مهاجرت که دو رکن از ارکان اصلی پویایی جمعیت به شمار می آید دارای نقش اساسی و تعیین کننده ای در تغییرات جمعیتی می باشند.

از طرف دیگر، یکی از معضلات کشورهای جهان سوم، در حوزه جمعیت شناختی، موضوع مهاجرت است. مهاجرت در این کشورها باعث به وجود آمدن مسایل زیادی از جمله تغییر ساختار سنی و جنسی جامعه میزبان می شود. علاوه بر این، رفتارهای مهمانان جدید در این جامعه جدید می تواند از جنبه های مختلفی مورد بررسی قرار گیرد. یکی از این موارد رفتار باروری زنان مهاجر می باشد.

دیویس^۱ (۱۹۶۳)، در این زمینه بیان می دارد که، مهاجرت و کاهش باروری، پاسخ هایی هستند که یک جمعیت به شرایط فوق العاده سخت، نشان می دهد. اگر چه، مطالعه وی به وضعیت باروری بالا اشاره دارد، اما ایده های دیویس متضمن وضعیت های دیگر و به طور کلی در مورد هر جمعیتی که در حال تجربه نمودن سطوح بالایی از فقر هستند، می باشد. در این زمینه می توان کشورهای اروپای شرقی پس از سال ۱۹۹۰ میلادی را به عنوان مثال خوبی برای مدعای دیویس در نظر گرفت. مردمان این کشورها که در طول دوران بی ثباتی گسترده اقتصادی در شرایط رکود اقتصادی زندگی می کردند، به مهاجرت روی آوردند و تعداد فرزندان خود را نیز کاهش دادند (به نقل از براداتان و لانداله^۲، ۲۰۰۶: ۱).

دیگر این که جمعیت شناسان مدت های مدیدی است که علاقمند به شناخت تاثیر فرآیندهای اجتماعی و اقتصادی مانند اشاعه فرهنگی^۳، جذب^۴، توسعه اقتصادی و تغییر در

1-Davis

2- Bradatan and Landale

3- Cultural Diffusion

4- Assimilation

نقش های خانواده مهاجران و مخصوصاً مهاجرت های روستا - شهری بر باروری هستند. این علاقه به نظر می‌رسد از نگرانی راجع به رشد جمعیت در مناطق شهری باشد. بنابراین، مقداری از این توجه محققان معطوف به دهه‌های قبل برای بررسی مهاجرت و باروری می باشد. بیشترین توجه این موضوع بر حرکت‌های جمعیت روستایی به شهرها می باشد (وایت و دیگران^۵، ۱۹۹۵). این توجه خاص به طور محسوسی باعث نادیده گرفتن سایر گروه‌های مهاجر شده است. در این پژوهش نیز تلاش بر آن است تا سایر مهاجران در نظر گرفته شوند. برای این منظور مهاجران در دو دسته روستا- شهری، شهری- شهری تقسیم بندی شده اند. با مشخص کردن غیر مهاجران سعی خواهد شد که رفتار باروری از جنبه افتراقی آن در بین مهاجران و غیر مهاجران شهرستان شیراز بررسی شود.

در این تحقیق سعی شده است با توجه به نکاتی که در بالا ذکر شد، ضمن بررسی عوامل مرتبط با رفتار باروری زنان مهاجر و غیر مهاجر، جنبه های مختلف جمعیت‌شناختی مطالعه گردد و با توجه به نظریه‌های مختلف مورد بحث و تبیین قرار گیرد.

۳-۱- اهمیت موضوع

رفتار باروری به عنوان یکی از عوامل مهم تغییر در ساخت جمعیت محسوب می گردد. از این رو مطالعات مربوط به باروری و عوامل تاثیر گذار بر آن جایگاه ویژه ای را در مطالعات جمعیت شناسی به خود اختصاص می دهد. بطور کلی، اهمیت رفتار باروری به عنوان مهم ترین عامل تغییر در ساخت و اندازه جمعیت موجب شده تا مطالعات مربوط به باروری و عوامل تاثیر گذار بر آن، جایگاه ویژه ای در مطالعات جمعیت شناختی داشته باشد.

تحقیقات متعددی مانند لیندستورم و ساسیدو^۶ (۲۰۰۲)، سینگلی و لاندال^۷ (۱۹۹۸) و هریتز^۸ (۱۹۸۵)، روابط موجود میان پدیده های مهاجرت و باروری را در مورد افرادی که از کشورهای دارای نرخ بالای باروری به کشورهای دارای نرخ پایین باروری مهاجرت کرده اند، در نواحی مختلف جهان مورد مطالعه قرار داده اند. به نظر این محققان، مهاجرت فرآیندی است که تاثیری مخرب و بازدارنده بر پدیده باروری دارد، بدین نحو که مهاجران به دلیل اضطراب های روانی- اجتماعی مرتبط با زندگی در مکان جدید و جدایی زن و شوهر، سعی در پیشگیری از فرزندآوری دارند. گروهی از مطالعات بر این باورند که مهاجران نمونه ای منتخب از کشور مبداء بوده و ویژگی‌های خاصی دارند که یکی از این ویژگی ها داشتن فرزندان کمتر، می باشد.

5- White et al

1- Lindstrom& Saucedo

2- Singley and Landale

3- Hertz

اما در مقابل گروهی از محققان در مقابل معتقدند که مهاجران به تدریج با هنجارهای کشور مقصد سازگار می شوند و در زمینه باروری نیز الگوی باروری مهاجران بیش از آنکه شبیه الگوهای مردم کشور مبداء باشد، به الگوی باروری مردم کشور مقصد شباهت دارد (براداتان و لانداله^۴، ۲۰۰۶: ۲). هر چند که در مقابل اسپنشید^۵، معتقد است که الگوهای باروری مهاجران در دراز مدت با الگوهای باروری بومیان تطابق و همسانی خواهد یافت (اسپنشید، ۱۹۹۴: ۸۷۴). با توجه به مطالبی که ذکر گردید باید اضافه کرد که شهر شیراز یکی از مهاجرپذیرترین شهرهای ایران در کل کشور است. با توجه به وضعیت استراتژیک شهر شیراز، این شهر همیشه در طول تاریخ علاوه بر کارکردهای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، به عنوان مامن و پناهگاهی برای مهاجران داخلی و خارجی تبدیل شده است. آمارها در دهه های مختلف بیانگر این مساله اند. در سرشماری سال ۱۳۸۵ بنا بر گزارش مرکز آمار ایران تعداد ۲۸۳۱۵۵ نفر به استان فارس مهاجرت کرده اند که از این تعداد ۲۱۹۸۲۹ نفر در شهر شیراز ساکن شده اند (مرکز آمار ایران، ۱۳۸۵).

از آنجا که این حرکت های مکانی در طول دهه های گذشته بر رشد جمعیت شهرستان شیراز اثر گذار بوده، انگیزه اصلی این تحقیق آن است که بتواند ضمن بررسی و شناسایی اثرات مرتبط با رفتار باروری زنان مهاجر و غیر مهاجر، با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی با به کارگیری نرم افزار آماری SPSS به یک الگوی عملی برای مطالعه رفتار باروری در جامعه آماری ارایه دهد تا از این طریق بتواند راه کارهایی در جهت بهبود رفتار باروری ارائه دهد.

۴-۱- اهداف تحقیق

الف) هدف کلی

هدف کلی این پژوهش، بررسی عوامل مرتبط (اجتماعی، اقتصادی و جمعیتی) با رفتار باروری زنان مهاجر و غیرمهاجر همسر دار ۴۹-۱۵ ساله شهر شیراز می باشد.

4- Bradatan and Landale

5- Espenshade